

Teksten uit de moderne en hedendaagse wijsbegeerte: continentale traditie (A005207)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2026-2027

A (semester 2)	Nederlands	Gent	hoorcollege werkcollege
----------------	------------	------	----------------------------

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Van de Vijver, Gertrudis	LW01	Verantwoordelijk lesgever
Bollaert, Iben	LW01	Medewerker
Keymeulen, Kobe	LW01	Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

Bachelor of Arts in de wijsbegeerte	stptn	aanbodssessie
	5	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

- Continentale Filosofie
- Moderne Wijsbegeerte
- Hedendaagse Wijsbegeerte
- Duits Idealisme
- Ontologie
- Universaliteit
- Systeemfilosofie
- Tekstanalyse

Situering

In deze cursus bespreken we grondig enkele oorspronkelijke teksten uit de continentale filosofische traditie, van de late moderniteit tot het heden. Centraal staat dus het leren lezen, analyseren, interpreteren en historisch/relatieel contextualiseren van verschillende 'systematische' denkstructuren. De kritische potentialiteit van deze teksten voor de hedendaagse maatschappelijke situatie van vandaag wordt tijdens de les uitvoerig besproken. Aangezien we voornamelijk werken met interactieve discussielessen (via de Octaviaanse methode), geeft dit vak ook aandacht aan analytische en communicatievaardigheden die noodzakelijk zijn om een eigen filosofische interpretatie van een klassieke tekst te kunnen geven.

Inhoud

De gekozen teksten betreffen voornamelijk de andere zijde van het meer gekende, dominante verhaal van de continentale filosofie. Het is populair om deze 19e en 20e eeuwse traditie als een 'anti-metafysisch' verhaal te beschrijven, waar de 'denkers van het wantrouwen' (zoals Marx, Nietzsche en Freud) een ontwrichting veroorzaakten in het Europese denken. Weg met de stofoude, 'traditionele' vragen van de filosofie, in ruil voor meer lokale, culturele en politieke analyses. Toch is deze weergave slechts de helft van het verhaal. De andere helft is de focus van dit vak. Tot vandaag blijven denkers uit de continentale traditie zich immers wel nog altijd ontfermen over die grote vragen - alleen nemen ze unieke, andere vormen aan.

In vorige jaren lazen we zo bijvoorbeeld in de eerste helft van het vak Hegels *Wetenschap van de Logica* (1812/1831). In de tweede helft bespraken we

vervolgens, week op week, teksten van verschillende belangrijke denkers uit de 20e en 21e eeuw. Elk van deze tekstselecties reflecteerde dan direct op de gelezen passages van Hegel, maar interpreteerde deze op verschillende manieren. Zo bouwen we een beeld op van deze verschillende filosofische tradities, en van de manieren waarop ze alsnog omgaan met (onto)logische en metafysische vragen in hun werk. In het verleden bevatte deze selectie bijvoorbeeld C.L.R. James (over marxisme en anti-kolonialisme), Alain Badiou (over wiskunde en abstractieve filosofie), Catherine Malabou (over deconstructie en plasticiteit) en Alenka Zupančič (over psychoanalytische filosofie).

Parallel aan de colleges worden de studenten gevraagd om zelfstandig in leesgroepen ("cartels") een deel van een opgegeven centraal werk uit de continentale filosofische traditie te lezen. In vorige jaren waren dit bijvoorbeeld de eerste acht paragrafen van Martin Heideggers *Sein und Zeit* (1927), of de opening van Edmund Husserls *Cartesiaanse Meditaties - Een Inleiding tot de Fenomenologie* (1929). In de inhaalweek worden er een aantal intercartelmomenten georganiseerd, waarbij de verschillende cartels in gesprek gaan met elkaar over de *gelezen tekst*. Deze discussie wordt gemodereerd door de lesgevers.

Begincompetenties

Het met succes hebben gevolgd van het opleidingsonderdeel "Geschiedenis van de Moderne Wijsbegeerte" of het hebben verworven van vergelijkbare competenties is noodzakelijk.

Algemene filosofische kennis en/of het met succes hebben gevolgd van het opleidingsonderdeel "Hedendaagse ethiek: continentale traditie" is aangewezen. Actieve kennis van het Nederlands en Engels is noodzakelijk, kennis van het Frans en Duits is aangewezen.

Eindcompetenties

- 1 Kernbegrippen van centrale teksten uit de continentale traditie kunnen situeren en in detail kunnen commentariëren.
- 2 Oriënterend inzicht hebben in de geschiedenis van de wijsbegeerte, op basis van een situering van de belangrijke problemen en onderzoekstradities.
- 3 De relevantie van filosofische kritiek voor wetenschappelijke en maatschappelijke problemen kunnen articuleren.
- 4 De argumentatieve lijn van de bestudeerde teksten kunnen construeren en vergelijken, en in staat zijn om de eigen positie daartegenover kritisch te positioneren.
- 5 Adequaat kunnen analyseren en synthetiseren van filosofische teksten, voor zover mogelijk in de oorspronkelijke taal.
- 6 Doorheen de confrontatie tussen de eigen lectuur, de lectuur van de medestudenten en de docent, en de relevante internationale secundaire literatuur, tot een begrip komen van filosofische kritiek als betrokken en aan permanent revisie onderhevig.
- 7 Vanuit de confrontatie van verschillende epistemologische en metafysische contexten waarin de betrokken teksten gesitueerd zijn, komen tot het leren herkennen van de variaties in de probleemstellingen.
- 8 In staat zijn om een beginnend wijsgerig onderzoek op te stellen door de formulering en beproeving van één of meer onderzoekshypothesen en de confrontatie en inbedding ervan in bestaand onderzoek.
- 9 In staat zijn mondeling te kunnen communiceren over verworven inzichten en vragen.
- 10 In staat zijn constructief te debatteren over mogelijke interpretaties en over het kritisch potentieel, de mogelijkheden en beperkingen, van wijsgerige gezichtspunten voor wetenschappelijke en maatschappelijke problemen.
- 11 In staat zijn historisch belangrijke filosofische discussies te transponeren naar uiteenlopende actuele contexten.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Hoorcolleges (10h): Inleiding, historische en systematische contextualisering, uitleg van de kernconcepten van de betrokken teksten.

Werkcolleges (30h): Interactieve discussie rond de lectuur van de betrokken teksten, indien de grootte van de groep het toelaat in de vorm van Octaviaanse discussies. Elk werkcollege kan worden gevraagd aan de studenten (enkele, of allen, afhankelijk van de grootte van de groep en de werkvorm) om de opgegeven literatuur extra grondig voor te bereiden, door, bijvoorbeeld, enkele kritische onderzoeksvragen op te stellen, de tekst kort samen te vatten, enz.

Collectieve studie in de leesgroepen (cartels), collectieve discussie tijdens de bespreking van de leesgroepen (intercarteldag). (5h)

Studiemateriaal

Geen

Referenties

Elk jaar wordt de relevante primaire en secundaire literatuur doorgegeven via Ufora.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Beschikbaarheid van de docent en assistenten voor de intensieve begeleiding van de leesgroepen, voor de keuze van de secundaire literatuur en voor het begeleiden van onderzoek.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Periodegebonden: Mondeling examen zonder schriftelijke voorbereiding. Studenten krijgen vragen uit een lijst die op voorhand gecommuniceerd wordt. Studenten mogen tijdens het examen gebruik maken van nota's.

Niet-periodegebonden: participatie tijdens (1) de werkcolleges, inclusief gevraagde extra voorbereiding (zie werkvormen) en (2) het intercartelmoment.

Wanneer men niet deelneemt aan het mondeling examen, de gevraagde extra voorbereiding en/of het intercartelmoment, kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. In samenspraak met de lesgever kan in uitzonderlijke gevallen (op voorhand) een vervangende opdracht gevonden worden voor één of meerdere delen van de niet-periodegebonden evaluatie. Indien de student niet is geslaagd voor de niet-periodegebonden evaluatie, wordt er een tweede kans geboden via een compenserende activiteit tussen de eerste en tweede examenperiode.

Eindscoreberekening

50% Periodegebonden, 50% Niet-periodegebonden

Faciliteiten voor werkstudenten

Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid (in welk geval een alternatieve opdracht gegeven wordt voor het desbetreffende aspect van de niet-periodegebonden evaluatie). Aanwezigheid is wel aanbevolen om het vak succesvol te kunnen afleggen.

Geen online/digitale faciliteiten (lessen vinden plaats on campus zonder opnames).

(Goedgekeurd)

Mogelijkheid tot feedback via email, via telefoon en/of na afspraak tijdens kantooruren.

Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: <http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen>